

Finals segle XIX, Mossèn Josep Maria Puig Barnils
Lo nostre pessebre

De pessebres a 'n als pobles
n'hi ha de molt boniquets
pro que sigan com el nostre
ben cert que n'hi ha poquets.

Aquest qu'are vostés veuen
es clar que'ls hi agradarà
com que hi han tantas casetas
y figuras, ¡¡que n'hi há!!

Dons veuen en eix pessebre
allá se veu a Belém
aquesta Ciutat fa festa
perqué sap qu'ha nat un Nén.

Aquellas casas d'allá
totas son de cap al Coll
y com qu'allá no hi ha mar.

Aquí hi ha un pastor molt curru
que sempre está refilan
y allá una dona ab un burru
que ja vé de can Gurgals.

¿Veyeu aquella pastora
d'allá sobre va filant?
mentres un remat d'ovellas
las veyen van pastorant.

¿Veuen aquí quin poble?
es el poble de Masánas
que tothom balla sardanas
al compás d'aquesta cobla.

El del mitj de la sardana
aquet que va tant mudat
aquet es el senyor Alcalde
qu'es primera autoritat.

Aquet senyor sols vigila
que tothom vagi á compás
y sino ab la vara 'ls trenca
una cama ó be algún bras.

¿Veuen aquella velleta
al redera d'un burret?
dons es l'avia Pelitrocas
que ja vé de Castanyet.

¿Veuen bé a 'n aquet Panarra?
casi sempre está menjant,
dons are vé de l'Esparra
de casa en casa captant.

Si's fixen ab aquest tres
sortint del molt de dalt
han deixat vint sachs de blat
per moldre passat Nadal.

Aquest son molt llaminés
y segóns se diu pel poble
volen que'l pa sia blanch
per poderne menjá 'l doble.

Encare deixo una casa
que may diran hont es?
dons es a can Masaneda
d'allá dalt d'allá a Pagés.

Veuen com hi ha el porcho
y al costat el Massover
un gran balcó a la fatchada
y al devant un grau rusqué?

Allá es a can Cubias
a'n aquí a can Massagué
a'n aquí baix a can Mestres
ho veieu? no hi falta ré.

Veuen el Molí de dalt
despres vé 'l Molí del mitj
despres ja ve 'l Molí nou
ab ballaners entremitj.

Se fixin ab una cosa
qu'es obra del art antich
¿reparan bé aquet torrent?
¿quin pont que hi ha mes bonich?

Veuen aquell d' allà
de la Riera majó
¿vostes no saben quin es?
dons es de Sant Salvadó.

De aquí se veu la Resclosa
la casilla alla al costat
allà dalt es a can Camps
y a sota hi ha un camp llaurat.

Se fixin ab aquest home
qu' es fill del carrer de dalt
aquet porta un feix de llenya,
per los dias de Nadal.

S'han fixat ab eixa casa
¿qu' un home hi capta ab un sach?
dons aquí es la gran casa
dels Senyors de can Muxach.

Aquesta Nena es la Carme
que a la Burra vol pujar
per aná a caball a casa
y no haber de caminar.

Aquet petit es en Sisó
ben vestit de Guarda urbé
s'ha disfressat de Toribio
per fer riure al seu Papá.

¿Que no veuen aquet poble
ab un Senyó jovenet?
dons allà es a can Mau
y a'n aquí es Castanyet.

¿Veuen aquella hermita
qu' está de vostès enfront?
dons a sota hi ha l'Esparra
y allà sobre es a Argunont.

Aquí es a cal Vicari
alla a sobre a can Cuní
y a devant hi ha un pagés
que vol veure un got de ví

De can Barrot al redera
aquí es a can Barrot
se veu Sils y Vallcanera
y un home que va ab garrot.

Aquets son de la tabola
y tots portan pa y bon ví
els uns venen de Brunyola
y els altres de Viloví.

Y tots se juntan a collas
y aquet ne porta un cabrit
y altres pansas y figas
per regalá al Nen Petit.

¿Veyeu allá quina dona
que renta sola un llensol?
ja fa tres horas que renta
desde qu' ha sortit el sol.

Aquesta noya esten roba
veyen aqui hi ha un musol
que fa deu mesos que cova
perquè l'hi agrada molt.

Aqui un esquirolo molt maco
que talment sembla qu'es viu
are mira si se'l miran
perque vol aná al seu niu.

Aqui baixa campatchano
aquet bonich elefant
que ab la gran trompa que porta
podria matá un gegant.

¿Veuen aquets tres o quatre?
donen such a na las cols
y aquets dos del seu redera
sempre están buscant cargols.

Veuen aquesta caseta
dons es a can Papaté
y aquesta d' aqui mes gran
dons es a can Masollé.

Aquesta d' aqui a can Roure
allá 'l suro den Sant Puig
aqui un vell que no's pot moure
y allá un pastoret que fuig.

Aqui xayets que pasturan
allá pastoras van al redera
ab un fluvíol sonant.

Lo Castell del Rey Herodes
(aixó si qu' es important)
y veuen aquesta casa
¿quin porcho que hi ha mes gran?

Y tots pastors y pastoras
desde 'l petit al mes gran
tothom vá cap a Belém
a veure al hermos Infant.

Veuen aquets d' eixa casa
surten de bon dematí
carregats d'ous y pullastres
de pá blanch y de bon ví.

Aquet porta un xay al muscle
aquet ne porta un abruch
tots dos se'n van a Belém
a portarho a'n al Nen chich.

Tothom l'hi porta cosetas
tothom va per adora 'l
y quin día mes alegre
es el dia de Nadal.

Veuen a Serrallonga?
la dona don menjá als polls
y aquesta d'aquí al redera
porta un cove de funolls.

Allá es a can Toni Mola
aquí a cal Comediant
aquesta es a can Sagarra
ab l'home qu' está cavant.

Veuen quin Rectó mes guapo
es molt sabi y molt trempat
los feligresos l'estiman
perque 'ls hi fá caritat.

Sempre riu es molt alegre
y avuy está molt content
perque veu que áquet pessebre
lo vé a veure tanta gent.

Ja veyeu si n'hi ha de pobles
y de casas y pastors
y torrents y ponts y ovellas
y xayets y cassadors.

Mirin quina burriqueta
ab una dona al detrás
y al devant quina noyeta
ab un cistell al brás.

Gent de Sant Pere Cercada
de Brunyola y Sant Martí
que tots van baixant a collas
cada hu pel seu camí.

N'hi ha molts de Riudarenas
Vallcanera y Viloví
de Sant Dalmay y Salitja
que venen tots cap aquí.

Cap aquí a n'aquesta cova
que hi ha un nen molt preciós
al costat de la Mareta
y Sant Josep gloriós.

Aquí passen les tres Reys
que tots venen d'Orient,
carregats d'incens y mirra
y molt d'or tot per el Nen.

Aquí dos gossos de presa
aquets gossos que veyeu?
per tan y tan fret que fassi
sempre van sobre la neu.

Aquí hi ha una castanyera
allà una font ab xayets
y aquí la Carme Muxach
que se'n va a buscá bolets.

A n'aquí a n'aquesta hermita
avuy hi fan un aplech
y a n'aquí hi ha en Salamanya
que capta ab cota y Roquet.

A'n allà hi ha un capellá
y Lurdes al seu devant
l'escolá ajuda la misa
y la gent ne va resant.

Pro lo que a tothom agrada
es la cova de Belém
veyeu aquí al bressolet

ajagudet hi ha un Nen.

L'història d'aquesta cova
vos darà gust d'escoltà
ja fa cerca dos mil anys
qu'aqueu gran fet va passà.

El 25 de Desembre
per Belém se pasejava
un Vellet y una hermosa Dama
buscant alguna posada.

La tarda anaba passant
y lá nit se'ls acostaba
pro com eran tan pobrets
ningú 'ls miraba la cara.

Sant Josep de porta en porta
demanaba caritat
la Verge de fret mitj morta
també anaba al seu costat.

Casibé ja n'era fosch
y cansats tant del viatge,
ni una pedra ni cap soch
trovaben pera sentarse.

Quin tormen per Sant Josep
quina pena per la Mare
qu'habia de dar a llum
al fillet de sas entranyas.

Pro encare van rebuscant
per trobar alguna casa
pro ningú d'allà Belém
los hi vol donar hostatge.

La nit s'anaba acostant
los dos decandits de gana
pobrets ahont aniràn?
si ningú 'ls vol a sa casa?

Se'n van a casa d'un rich
y l'amo prompte 'ls rechasa
y 'ls hi diu que a n'als aforas
ja trobarán una estable.

¡Oh! pobresa del cor meu
de quin modo que te tracten
y tan estimada de Deu

tan poch cas que ‘n fem nosaltres.

Perqué eran pobres tots dos
en lloch trobaren posada,
ells guesen vingut aquí
¡prou que n’haurian trobada!

Be’n troben tots los pobrets
per dormir de llits de palla
l’hauriam negat a n’ells?
per pobre que fos la Mare?

Y arriba la mitja nit
y naix el Deu de la Gracia
y per tot lo mont s’estéu
noticia tan agradable.

Y baixan Angels del Cel
y tots junts l’hi fan la guàrdia
y cuant veuen que te fret
¡si n’hi portan tots de mantas!

Pastors ne yenen y van
per carreteras nevadas
y pastoras tot cantant
van baixant las serraladas.

Y tots l’hi portan presents
y fins los aucells cantant
al punt de la mitja nit;
y els xayets alegres saltan.

La Verge s’ el va mirant
Sant Josep a tots dos guarda
y van rebent los presents
qu ‘ al Nen petit ne regalan.

Uns pastors ne portan mel
altres un prell de pullastres
altres llenya per fer foch
y alguns l’hi portan samarras.

Veyeu si n’ hi ha de gent
ben plena n’está l’estable
y a l’hora de naixe el Nen
sols hi ha son Pare y Mare.

Despres sí que tot Belém
corria per adorarlo
al veure un Nen tan hermós

tothom corre a visitar-lo.

Los tres Reys del Orient
guiats sempre per l'Estrella
també se 'n van a Belém
a veure la meravella.

Aquet qu' está arrodillat
es un gran noble y doncell
qu' al Nen demana una esposa
bona y guapa com es ell.

Es el noble Isaach;
un pastor d'anomenada
qu' ha fet la gran caminada
de presents portant un sach.

Escolteu al Isaach
de quina manera parla
a 'n al Nen perque l'hi donga
una esposa ben trempada.

¡Oh! Jesús ¡oh! Rey del Cel
avuy he deixat ma casa
per venir aquí solet
portant a coll una cabra,

Ja porto altres presents
per vos y per vostres Pares
y vos ho daría tot
mentres no patisiu gana.

Jo soch un jove molt rich
fill d'una Torre molt maca
se diu la Torre de Ader
qu' es plena de xays y cabras.

Avuy he vingut aquí
perque voldria casarme
y com qu' estich tot solet
ab vos vinch a aconsellarme.

Bon Jesús si m'ho meresch
doneume una esposa guapa
que m'estimi ben be a mi
y a 'n a Vos molt mes encare.

Que sia de cor sencill
y humil com la vostre Mare
y sápig a un chich de tot

si pogués esser la Sara.

Que sápig a de filar
de cusir y fer samarras
que també sápig a cuinar
si convé una butifarra.

De rica si ho es, ho es,
si es pobre res farà falta
ni per ella ni per mi
que a casa tinch tres mil cabras.

A las vostres mans Senyó
vos deixo aquesta en comanda
si acás me la deu milló
y sino engegaré cabras.

Feu Senyó la voluntat
del vostre bon Para y Mare
si 'm deu lo que he demanat
sempre mes vos diré ¡Gracias!

Entre tant aqui tenu
lo bé de Deu que portaba
vos ho tono de bon cor
y no m'heu pas de dir ¡gracias!

No es vritat quin parlament
que l'hi ha fet aqui a la cova?
ojalá tot lo juvent
com l'Isaach trobés l'Esposa.

Ja tenim pues acabat
lo cuento d'aquet pessebre
si a n'algú no l'hi ha gradat
perxó no tindrà pas febre.

Som a días de Nadal
y volém turrans y neulas
el llibret casi res val
alla 'ls escolans el venen.

Deu bos dongui un bon Nadal
bon Cap d'any y vida eterna
y els Reys els hi portin pau
y ni may que hi hagi guerra.

Si compreu tots el llibret
tots podríam menjar neulas.

Mossén PUIG.

